

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЛУГАНСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

«28» 10 2019 р.

м. Северодонецьк

№ 33 - рк/к

*Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства про
захист економічної конкуренції*

Адміністративна колегія Луганського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі - адміністративна колегія Відділення), розглянувши матеріали дотримання Державним архівом Луганської області законодавства про захист економічної конкуренції на ринку архівних установ в територіальних межах Луганської області, щодо можливих порушень у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем з боку Державного архіву Луганської області (93406, Луганська область, м. Северодонецьк, проспект Центральний, буд. 59, код ЄДРПОУ – 03494563)

ВСТАНОВИЛА:

- (1) Під час здійснення державного контролю за дотриманням Державним архівом Луганської області (далі – Держархів) законодавства про захист економічної конкуренції на ринку архівних установ в територіальних межах Луганської області Відділенням виявлено, що наказом Державного архіву Луганської області державної адміністрації від 29.04.2002 р №10-од «Про внесення змін до Порядку надання платних послуг цін і тарифів на роботи та послуги, що виконуються Державним архівом області», встановлені не передбачені Постановою Кабінетів Міністрів від 14.03.2018 р. №175 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 1998 р. № 639» платні роботи (послуги) з виготовлення копій документів на паперових і плівкових носіях
- (2) З Переліку платних послуг, які можуть надаватися архівними установами роботи (послуги) з виготовлення копій документів на паперових і плівкових носіях виключено згідно до Постанови Кабінетів Міністрів від 14.03.2018р. №175.
- (3) Відділенням проведено аналіз впливу наказу Державного архіву Луганської області на стан конкуренції на ринку архівних установ в територіальних межах Луганської області та встановлено наступне.

I. Законодавче регулювання

- (4) Положеннями частини другої статті 24 Конституції України визначено, що кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб - на свій вибір.

- (5) Відносини, пов'язані із формуванням, обліком, зберіганням і використанням Національного архівного фонду (далі - НАФ) та інші основні питання архівної справи регулюються, зокрема, Законом України «Про національний архівний фонд та архівні установи».
- (6) Відповідно до статті 1 Закону України «Про національний архівний фонд та архівні установи» архівна установа, архів, архівний підрозділ, архівний відділ - це відповідно установа чи структурний підрозділ, що забезпечує облік і зберігання архівних документів, використання відомостей, що в них містяться, та формування НАФ і/або здійснює управління, науково-дослідну та інформаційну діяльність у сфері архівної справи і діловодства; державна архівна установа - архівна установа, що здійснює свою діяльність за рахунок коштів Державного бюджету України.
- (7) Користувач архівними документами - це фізична або юридична особа, яка відповідно до законодавства ознайомлюється з архівними документами
- (8) Держава гарантує умови для зберігання, примноження та використання НАФ, сприяє досягненню світового рівня в розвитку архівної справи і веденні діловодства (стаття 3 Закону України «Про національний архівний фонд та архівні установи»).
- (9) Національний архівний фонд України є складовою частиною вітчизняної і світової культурної спадщини та інформаційних ресурсів суспільства, перебуває під охороною держави і призначений для задоволення інформаційних потреб суспільства і держави, реалізації прав та законних інтересів кожної людини, (стаття 4 Закону України «Про національний архівний фонд та архівні установи»).
- (10) Згідно із статті 20 Закону України «Про національний архівний фонд та архівні установи» користувачі документами НАФ, що належать державі, територіальним громадам, мають право, зокрема:
 - користуватися в читальному залі архівної установи копіями документів з фондів користування, а у разі їх відсутності - оригіналами, якщо доступ до них не обмежено на підставах, визначених законом, а також відповідно до закону користуватися документами обмеженого доступу;
 - виготовляти, у тому числі за допомогою технічних засобів, або отримувати від архівних установ копії документів і витяги з них, якщо це не загрожує стану документів та не порушує авторські та суміжні права, а також вимагати, щоб ці копії або витяги були засвідчені архівною установою.
- (11) Пунктом 1 статті 21 Закону України «Про національний архівний фонд та архівні установи» визначено, що користувачі документами НАФ зобов'язані дотримуватися встановленого відповідно до законодавства порядку користування документами, своєчасно виконувати законні вимоги працівників архівної установи.
- (12) Відповідно до статі 28 Закону України «Про національний архівний фонд та архівні установи» місцеві державні архівні установи створюються у порядку, передбаченому законом, для зберігання документів Національного архівного фонду, що мають місцеве значення, та здійснення управління архівною справою і діловодством на відповідній території. До місцевих державних архівних установ належать державні архіви областей, міст Києва і Севастополя, архівні відділи районних, районних у містах Києві і Севастополі державних адміністрацій.
- (13) Відповідно до статті 35 Закону України «Про національний архівний фонд та архівні установи» архівні установи можуть надавати за плату послуги з використання фізичними та юридичними особами відомостей, що містяться в архівних документах. Архівні установи можуть виконувати на платній основі роботи, пов'язані з науково-технічним опрацюванням і забезпеченням збереженості архівних документів, що є власністю держави, територіальних громад, фізичних і юридичних осіб, провадити іншу не заборонену законом діяльність з архівної справи і діловодства. Роботи виконуються на

- договірних засадах з оплатою відповідно до цін і тарифів, затверджених згідно із законодавством. Надання архівних довідок, необхідних для забезпечення соціального захисту громадян, надання фізичним особам для користування в читальному залі архівної установи архівних документів, що належать державі, територіальним громадам, та архівних довідок судам, правоохоронним, органам державного фінансового контролю, а також юридичним і фізичним особам, які передали зазначені документи на зберігання, здійснюється безоплатно.
- (14) Порядком користування документами Національного архівного фонду України (надалі - Порядок користування) передбачено, що державні архівні установи, архівні відділи міських рад надають документи НАФ, що належать державі, територіальним громадам, для користування; створюють для цього необхідний загальнодоступний довідковий апарат; відповідно до наявних технічних можливостей забезпечують умови для віддаленого доступу до довідкового апарату і документів НАФ.
- (15) Порядок користування встановлює чіткі вимоги до оформлення користувача для користування документами, зокрема, необхідності погодження замовлення користувача на видавання конкретних документів НАФ або їх копій, оскільки справи та документи, на які в архівах існують фонди користування, видаються користувачам лише в копіях. Видавання копій архівних документів користувачам здійснюється на тих же підставах, що й видавання оригіналів архівних документів.
- (16) Відвідування користувачами читальних залів архівів, ознайомлення з довідковим апаратом і надання фізичним або юридичним особам для користування документами НАФ, що належать державі, територіальним громадам, відповідно до встановлених нормативів, а також юридичним і фізичним особам, які передали зазначені документи на зберігання, здійснюються безоплатно.
- (17) Постановою Кабінету Міністрів України від 7 травня 1998 р. № 639 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № 175) затверджено Перелік платних послуг, які можуть надаватися архівними установами.
- (18) Відповідно до цього Переліку архівні установи можуть стягувати плату, зокрема, за:
- науково-технічне опрацювання документів і справ юридичних осіб;
 - надання методичної і практичної допомоги юридичним особам з питань архівної справи та діловодства, забезпечення збереженості архівних документів;
 - використання інформації архівних документів та надання інформаційних послуг.
- (19) Порядок надання платних послуг державними архівними установами, затверджений наказом Головного архівного управління України від 16.09.1999 №59, відповідно до якого розмір плати за той чи інший вид послуги визначається на підставі її ціни. Крім того, Порядком передбачено, що визначення ціни послуги є розрахунком валових витрат, пов'язаних із наданням послуги. При визначенні вартості конкретних видів послуг державних архівних установ ураховується особливості витрат виробництва і ціноутворення, які встановлені для відповідних галузей народного господарства та соціально-культурної сфери законодавчими актами України.
- (20) Ціни на роботи (послуги), що виконуються державними архівними установами, установлюються відповідно до Порядку ціноутворення на роботи (послуги), що використовуються державними архівними установами, затвердженого наказом Головного архівного управління України від 24.01.2001 №6, державною архівною установою що їх виконує та затверджується керівником установи. При цьому формування ціни на роботи (послуги) є розрахунком валових витрат, пов'язаних з їх виконанням.
- (21) Отже, з метою зберігання документів НАФ, що мають місцеве значення, та здійснення управління архівною справою і діловодством на відповідній території утворюються місцеві архівні установи, які поряд із забезпеченням обліку і зберігання архівних документів можуть надавати за плату послуги з використання фізичними та юридичними особами відомостей, що містяться в архівних документах, а роботи таких архівних установ

- виконуються на договірних засадах з оплатою відповідно до цін і тарифів.
- (22) Відповідно до пп. 48, пункту 5 та пп. 12 пункту 6 Положення про Державний архів Луганської області, затвердженого розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівником обласної військово-цивільної адміністрації Луганської області від 31.05.2018 року № 424, Державний архів Луганської області має право установлювати ціни на роботи і послуги, що виконується Держархівом та надавати платні послуги юридичним і фізичним особам.
- (23) Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 07.05.1998 №639 (в редакції постанови КМУ від 14.03.2018 №175) «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися архівними установами, що утримуються за рахунок бюджетних коштів» до інформаційних платних послуг згідно з постановою відносяться, зокрема, послуги виготовлення архівних документів, друкованих видань та довідкового апарату до документів за допомогою технічних засобів архіву: складання архівних довідок (копій, витягів) на тематичні, персональні (біографічні, генеалогічні) і майнові запити користувачів
- (24) Відповідно до пп. 2.1. – 2.3. пункту 2 Порядку надання платних послуг державними архівними установами, затвердженого наказом Головного архівного управління України від 16.09.1999 №59, розмір плати за той чи інший вид послуги визначається на підставі її ціни. Визначення ціни послуги є розрахунком валових витрат, пов'язаних із наданням послуги. Послуги з видачі архівних довідок, потрібних для соціального захисту громадян, та в інших випадках, передбачених законодавством, надаються безкоштовно.
- (25) Ціни на роботи (послуги), що використовуються центральними державними архівними установами на договірних засадах, затверджені наказом Державного комітету архівів України від 06.05.2008 №82. Так, цим Наказом затверджено перелік робіт(послуг), що виконуються центральними державними архівними установами на договірних засадах та їх ціни, зокрема роботи (послуги) з виготовлення документів з паперовими або плівковими носіями, цифрових, на копіювально – розмножувальних апаратах.
- (26) Отже, користувачі архівних установ мають право самостійно безоплатно копіювати архівні документи власними технічними засобами. Послуга «надавання документів для копіювання» виключено з Переліку платних послуг, які можуть надаватися архівними установами.

II. Державний архів Луганської області, як суб'єкт господарювання.

- (27) Державний архів Луганської області є структурним підрозділом облдержадміністрації, юридичною особою (відповідно статті 28 Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи»), місцезнаходження юридичної особи: 93406, Луганська область, м. Северодонецьк, проспект Центральний, буд. 59, код ЄДРПОУ – 03494563, КВЕД 84.11 Державне управління загального характеру.
- (28) Положенням про Державний архів Луганської області, затвердженим розпорядженням Луганської обласної державної адміністрації – керівником військово - цивільної адміністрації від 31.05.2018 № 424 передбачено, що Державний архів Луганської області утворюється головою обласної державної адміністрації – керівником військово - цивільної адміністрації, входить до її складу і в межах території області забезпечує виконання покладених на нього завдань. Крім того, відповідно до Положення Державний архів підпорядкований голові обласної державної адміністрації – керівнику військово - цивільної адміністрації, а також підзвітний і підконтрольний Державній архівній службі України.
- (29) Пунктом 4 Положення передбачено основні завдання Державного архіву, серед яких, зокрема, забезпечення реалізації державної політики у галузі архівної справи та діловодства на території Луганської області, внесення до Національного архівного фонду

- архівних документів, що мають місцеве значення, ведення обліку та постійне зберігання цих документів, а також використання відомостей, що в них містяться.
- (30) Відповідно до визначених галузевих повноважень та згідно з пунктом 5 Положення про державний архів Луганської області, Державний архів виконує зокрема такі завдання, як:
 -забезпечує постійне зберігання, охорону, реставрацію, консервацію документів Національного архівного фонду з різними матеріальними носіями інформації, які передані до Державного архіву державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності та об'єднаннями громадян, громадськими спілками, які діють (діяли) на території області; страхового фонду копій унікальних документів, копій документів з історії області, що зберігаються в інших архівах, музеях і бібліотеках; (пункт 5.22);
 - надає платні послуги юридичним та фізичним особам (пункт 5.49).
- (31) Отже, Державний архів Луганської області може надавати платні послуги, які передбачені Переліком платних послуг, які можуть надаватися архівним установами, що утримуються за рахунок бюджетних коштів, затвердженим постановою КМУ від 07.05.1998 № 639 (в редакції постанови КМУ від 14.03.2018 № 175).
- (32) Разом з тим, відповідно до пункту 6.12 Положення про Державний архів Луганської області для здійснення повноважень та виконання завдань, Державній архів має право установлювати ціни на роботи і послуги, що виконуються Державним архівом.
- (33) Ціни на роботи (послуги), що виконуються Державним архівом затверджені наказом Державного архіву від 29.04.2002 №10-од «Про внесення змін до Порядку надання платних послуг, цін, і тарифів на роботи та послуги, що виконуються Держархівом області» (далі –Наказ №10-од), зареєстровані Головним управлінням юстиції у Луганській області 17 травня 2002 року за № 24/605. Зокрема, наказом затверджено ціни на роботи, що виконуються у державному архіві області за допомогою електронної обчислювальної техніки.
- (34) Отже, Державний архів Луганської області надає інформаційні послуги передбачені Переліком платних послуг.
- (35) На вимогу голови Відділення від 01.04.2019 р. № 01-45/178 Державний архів Луганської області листом від 05.04.2019 року № 07/2-13/124 (вх. від 10.04.2019 року № 01-26/392) повідомив Відділення, що наказом Держархіву від 29.04.2002 №10-од затверджено Порядок надання платних послуг, цін і тарифів на роботи та послуги, що виконуються Держархівом області. Наказ №10-од було розроблено відповідно до наказу Державного комітету архіву України від 24.01.2001 №6 «Про затвердження Порядку ціноутворення на роботи (послуги), що виконуються державними архівними установами», дії якого поширюється і на державні архівні установи.
- (36) Споживачами послуг Державного архіву Луганської області є фізичні та юридичні особи, які мають потребу в отриманні інформаційних послуг, передбачених Переліком платних послуг, які надає Державний архів Луганської області.
- (37) Оскільки Державний архів Луганської області поряд із забезпеченням обліку і зберігання архівних документів надає за плату інформаційні послуги, а роботи Державного архіву виконуються на договірних засадах з оплатою відповідно до цін і тарифів, затверджених наказом Державного архіву Луганської області, то відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» в частині надання платних послуг Державний архів Луганської області є суб'єктом господарювання.
- (38) Отже, Державний архів Луганської області є місцевою державною архівною установою, яка здійснює зберігання документів Національного архівного фонду, що мають місцеве значення та існують в єдиному екземплярі, тому для споживачів не існує альтернативи послугам Державного архіву Луганської області. У зв'язку з чим Державний архів Луганської області по відношенню до споживачів є єдиними суб'єктом надання послуг, тобто має ознаки суб'єкта, що займає монопольне (домінуюче) становище.

(39) Таким чином, дії Державного архіву Луганської області які затверджені наказом Держархіву від 29.04.2002 р №10-од затверджено ціни та тарифи на роботи та послуги у сфері використання архівних документів, тобто, в наказі Держархіву Луганської області враховано послугу (роботу) яку виключено з Переліку платних послуг, які можуть надаватися архівними установами та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті ІЗ Закону України „Про захист економічної конкуренції”, у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції або до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

З метою усунення ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції і умов, що їм сприяють, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Луганського обласного територіального Відділення,

РЕКОМЕНДУЄ:

Державному архіву Луганської області (93406, Луганська область, м. Северодонецьк, проспект Центральний, буд. 59, код ЄДРПОУ – 0349456) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції шляхом приведення наказу Держархіву від 29.04.2002 р №10-од «Про внесення змін до Порядку надання платних послуг цін і тарифів на роботи та послуги, що виконуються Державним архівом області», зареєстрованого в Луганському обласному управлінні юстиції 17 травня 2002 року за № 24/605 до вимог чинного законодавства, а саме – постанови КМУ від 07.05.1998 №639 (в редакції постанови КМУ від 14.03.2018 №175) та Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Частиною третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за умови виконання положень рекомендації органів Антимонопольного комітету України, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Про результати розгляду цих рекомендацій та здійснені заходи повідомити Відділення у двомісячний строк з дня їх отримання.

Голова адміністративної колегії

К. МЕШКОВ